

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Datum 2019-05-29

Dnr SN 2019/0040

Till Socialnämnden

Medborgarförslag nr 20/2019 – Återtagande av återbetalningskrav riktade till Frivilliga Familjehem

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2019-04-29 att remittera medborgarförslaget nr 20/2019 till Socialnämnden som på delegation från fullmäktige fattar beslut med anledning av förslaget.

Beslutsförslag

Socialnämndens beslut

Bifalla medborgarförslaget nr 20/2019 - återtagande av återbetalningskravet riktade till Frivilliga Familjehem med 483 750 kronor.

Bakgrund

Regeringen införde ett tillfälligt kommunstöd för att stödja de kommuner som vill låta ensamkommande ungdomar som rotat sig i kommunen bo kvar i stället för att flytta till ett av Migrationsverkets anläggningsboenden efter 18 årsdagen. Socialnämnden antog riktlinjer för fördelning av tillfälligt bidrag till föreningar 2017-12-14, SN § 11:5. Ansökan skulle ske på blankett som publicerades på kommunens hemsida. Frivilliga Familjehem (FFH) har varit verksamma sedan sommaren 2017 för att de ungdomar som befinner sig i asylprocess ska kunna bo kvar i Österåker.

Föreningen FFH var den enda föreningen som ansökte om föreningsbidraget och Socialnämnden beviljade 2018-01-25, SN § 1:4, ett föreningsbidrag med 1 080 000 kr. Återredovisning av föreningsbidraget inkom 2018-08-29, där det framgår att 8 050 kr ska återbetalas. För att klargöra en del frågeställningar gällande hur FFH använt föreningsbidraget fördes dialoger mellan socialförvaltningen och FFH. Detta ledde till att Socialnämnden beslutade 2018-12-20, SN § 11:7 att begära återbetalning av FFH med 483 750 kronor. Denna summa härrör sig från differensen mellan beviljat bidrag utifrån de kostnader FFH återredovisat, bilaga 2, och som Socialnämnden ansetts vara i enlighet med aktuella riktlinjers målgrupp och ändamål.

Förvaltningens slutsatser

Intentionerna bakom Socialnämndens riktlinjer är i huvudsak att dels skapa förutsägbarhet, dels åstadkomma en likabehandling inom kommunen. Genom riktlinjer kan kommunen lämna information om den lokala anpassningen till gällande bestämmelser och lagar, utifrån de förutsättningar som råder i den egna kommunen. Det är viktigt att skilja på rättsverkan när det gäller riktlinjer och lagstiftning. När en återredovisning avseende föreningsbidrag kommer till socialförvaltningen görs en bedömning utifrån de riktlinjer som Socialnämnden fastställt.

Det saknas lagstiftning och förordningar om hur det tillfälliga kommunbidraget skulle användas. Syftet var att stödja de vistelsekommuner som ville låta ensamkommande ungdomar som rotat sig i

Tjänsteutlåtande

kommunen bo kvar varför bidraget delades ut till de kommuner som hade ungdomar boende i kommunen den 30 juni 2017. Exakt hur medlen ska användas var dock upp till kommunerna att avgöra, eftersom behov och förutsättningar kan skilja sig åt mellan olika kommuner. Regeringen kräver heller ingen återrapportering om hur medlen använts.

Beslutet om återbetalning är överklagat med stöd av 13 kap 1 § kommunallagen, så kallad laglighetsprövning. Förvaltningsrätten har avvisat överklagandet, då föreningar inte är medlemmar i kommunen.

Det finns nästan ingen lagstiftning om ideella föreningar, förutom vissa skatteregler. Det finns viss rättspraxis kring vad som räknas som ideella föreningar, hur en ideell förening bildas osv. En ideell förening har ett ideellt ändamål. Österåkers kommun ger ekonomiska bidrag till ideella föreningar som bedriver verksamhet inom kommunen, stöd för detta återfinns i kommunallagen kap 2 § 1 om allmänna befogenheter och lokaliseringsprincip, i reglemente och i kommunala riktlinjer. Föreningen FFH har sitt säte i Österåkers kommun.

Olika beskrivningar av målgruppen:

- I Socialnämnders riktlinjer beskrivs målgruppen enligt följande ”Ungdomar som anvisats till kommunen som ensamkommande barn, och som hunnit fylla 18 år innan de fått sin asylrätt prövad, och valt att bo kvar i kommunen, istället för att flytta till Migrationsverkets anläggningsboende och är registrerade hos Migrationsverket samt går i gymnasieskolan.”
- I FFHs stadgar framgår föreningens ändamål i tre punkter varav den första lyder ”Att verka för de ensamkommande barnen och ungdomarna som fyller 18 år ska få möjlighet att bo kvar i kommunen där de bott och etablerat sig genom att finna boende hos frivilliga familjehem.”
- I samband med det tillfälliga kommunstödet uttryckte regeringen följande ”stödja de vistelsekommuner som vill låta ensamkommande ungdomar som rotat sig i kommunen bo kvar...”

Dessa tre beskrivningar av målgruppen kan skapa förvirring och ge olika tolkningsmöjligheter. Socialförvaltningens riktlinjer förutsätter viss utredning om huruvida den ensamkommande ungdomen tillhör målgruppen. Frågan blir om Socialnämnden skulle förväntat sig detta av en ideell förening. Dock är det klarlagt att föreningsbidraget använts till ”ensamkommande ungdomar över 18 år som går i gymnasieskolan”.

Tidigare beredning och beslutsunderlag

Socialnämnden 2017-12-14, § 11:5 Antagande av riktlinjer för fördelning av tillfälligt bidrag till föreningar

Socialnämnden 2018-01-25, § 1:4, bevilja bidrag till Föreningen Frivilliga Familjehem

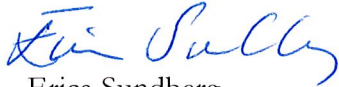
Socialnämnden 2018-12-20, § 11:7, beslut om att begära återbetalning

Kommunfullmäktige

Bilagor

Tjänsteutlåtande

1. Socialnämndens riktlinjer för fördelning av tillfälligt bidrag till förening som arbetar för ensamkommande barn som fyller 18 år under asylprocessen Dnr SN 2017/0074
2. Återredovisning av tillfälligt bidrag för förening, inkom 2018-08-29

Erica Sundberg
t.f. Socialdirektör

Sigbritt Sundling
Enhetschef